

Cestovní zpráva ze zahraniční služební cesty

Účastník: Ing. Ondřej Peč, ČIŽP, OMOB a CITES

Místo konání: Kapské Město, Jihoafrická republika (JAR)

Termín konání: 3. 11. - 9. 11. 2024

Časový průběh cesty:

3. 11. 2024 – odlet z Prahy

4. 11. 2024 – přilet do JAR

5. – 8. 11. 2024 – zasedání komise Interpol Wildlife crime working group (dále jen „WCWG“)

9. 11. 2024 – odlet z JAR, přilet do Prahy

Anotace (stručný výsledek cesty):

Ve dnech 5. – 8. 11. 2024 se v Kapském Městě konalo zasedání pracovní skupiny koordinované Interpolem se zaměřením na monitoring a prosazování práva u případů nelegálního obchodu a nakládání s chráněnými druhy živočichů a rostlin.

Hlavním cílem setkání byla výměna zkušeností a novinek z vyšetřování případů a navázání nové spolupráce za účelem monitoringu a potírání zločinu v agendě wildlife crime.

Zástupci zúčastněných států a sektorů (government, law enforcement a civil society) prezentovali témata, která byla v minulém operativním období řešena na jejich území. Zástupci law enforcementu představovali stěžejní kauzy a případy a spekulovali nad jejich výsledky, dopadem a případným pokračováním. Tyto kauzy byly zešíroka konzultovány a byly zde probírány možnosti spolupráce v boji proti organizovanému zločinu nejen na státní úrovni, ale i na úrovni dobrovolnické se zapojením soukromých a neziskových organizací na ochranu přírody (civil society). Dále byly stanoveny čtyři pracovní komise, které budou mít na starosti monitoring a evidenci předem určených odvětví nelegálního trhu – sloni a nosorožci, úhoři, zpěvní ptáci a papoušci a plazi.

Podrobný popis výsledků:

Zasedání Wildlife crime working group bylo rozděleno do 14 tematických jednání. Každé z jednání obsahovalo tři až čtyři přednášky na určité téma a následnou diskuzi. Některá jednání byla koncipována pouze pro členy trestních a vyšetřovacích složek (law enforcement) a některá byla prezentována také širší veřejnosti, zastoupené zejména neziskovými organizacemi, ale i zástupci z konference United for Wildlife, která se konala na stejném místě a předcházela právě tomuto zasedání.

Absolvovaná jednání byla:

1. Global Threat Assesment Methodology

Přednáška o sběru dat, monitoringu a evidenci případů v Interpolu. Byly prezentovány ukázky toho, co vše lze vyčíst z dat zasílaných orgány státní správy a také byly specifikovány nejnovější trendy v oblasti wildlife kriminality.

2. In-depth Threat Assessment

Po specifikaci trendů v oblasti wildlife kriminality následovala diskuze nad tvorbou pracovních skupin. Byla diskutována témata, na která by se měly skupiny zaměřovat a jak by měly skupiny fungovat.

3. Thematic discussion – Big cats

Tematická diskuze na téma nelegálního obchodu s velkými šelmami. V rámci jednání byly promítány videoukázky z vyšetřování a pátrání po pytlácích a překupnících zejména z oblasti jihovýchodní Asie.

4. Thematic discussion – Pangolins

Tematická diskuze na téma odhalování nelegálního obchodu s luskouny. Prezentačními byli zejména zástupci afrických států, kteří popisovali různé metody průzkumu lodních kontejnerů, ve kterých se luskouni pašují. Dále se diskutovalo nad možností pašování luskounů do Evropy a potenciálně zajímavými vyšetřovacími scénáři tohoto odvětví.

5. Country update – important cases from Brazil police

Brazilští zástupci Interpolu prezentovali několik případů, kdy se pašeráci pokusili vyvést vejíčka ohrožených druhů papoušků do zahraničí. Během přednášky byly identifikovány některé metody pašeráctví, zejména použití tělních skrýší a úkrytů a maskování v odbavených zavazadlech.

6. Update on Intersessional activity – Snares

Na zasedání Interpolu v Singapuru v roce 2022 vznikla víceletá pracovní skupina, zabývající se pytláctvím. Tento rok byly prezentovány první výsledky zahrnující modely nejčtenějších pytláckých míst, predikce úbytku stavů ohrožených druhů do budoucna a také specifikace legislativních mezer, na které je třeba brát zřetel, pokud má boj proti pytláctví efektivně fungovat.

7. Thematic discussion – Reptiles

Tematická diskuze na téma odhalování nelegálního obchodu s plazy. Diskuzi vedli zástupci kriminalistických složek Nového Zélandu a Austrálie a představili současné trendy v pašeráctví plazů, nebo také využití umělé inteligence na letištních rentgenech, které mají za pomoci nastavených algoritmů vyhledávat plazy díky jejich specifickým tvarům a obrysům.

8. Thematic discussion – Birds

Tematická diskuze na téma odhalování nelegálního obchodu s ptáky. Diskuze se věnovala zejména lovu ohrožených druhů v jižní Americe, ale také nelegálnímu odchytu zpěvných ptáků v jižní Evropě.

9. Intersessional activity group – Eels

Představení letošních výsledků Operace LAKE, kterou Interpol koordinuje ve spolupráci s Europolem. V rámci diskuze byly zodpovězeny otázky, jako například jaké množství úhořů bylo celními orgány odhaleno? Jaký je cenový vývoj nelegálního obchodu s úhoři? Kde jsou největší mezery v odhalování nelegálního obchodu s úhoři?

Česká republika byla v rámci prezentace vyzdvihnuta coby členská země s aktivní účastí na Operaci Lake.

10. Intersessional activity group – Reptiles

V rámci konference byla založena pracovní skupina, která má za cíl koordinovat kontrolní aktivity spojené s odhalováním pašeráků plazů na hraničních přechodech, tedy zejména na letištích či v poštovních zásilkách. Zástupce České republiky se dostal do vedení pracovní skupiny a bude mít na starosti komunikaci, rozvoj a sdílení dat mezi dalšími členy.

11. South Africa Contribution

Na závěr konference prezentovali zástupci ochranářských složek Jihoafrické republiky problematiku prodeje lvího masa a kostí do Asie. V uplynulém roce byli v JAR lvi zařazeni na seznam užitkových zvířat, což legalizovalo jejich odchov, chov a porážku na farmách. V rámci tohoto okruhu se diskutovalo nad tím, zda může mít legalizace tohoto odvětví vliv na nelegální trh a zda může takovéto uspokojení poptávky po lvím masu zapříčinit snížení pytláckých aktivit v Národních parcích.

Posledními tematickými bloky konference byly přednášky: Case study of Illegal trade – Monkeys, Cyber enabled Wildlife crime a UNODC reports.

Před oficiálním ukončením akce se spustila závěrečná debata mezi zástupci státního sektoru se zástupci z řad odborné veřejnosti o spolupráci, aktivitách a prioritách WCWG pro následující rok. Kromě monitoringu doposud sledovaných oblastí (úhoři, pytlácké aktivity, zpěvní ptáci) a spolupráci na vyšetřovací úrovni by se mělo zaměřit na lepší komunikaci s veřejností a také na lepší organizaci mezinárodní Operace Thunder. Ta letos poprvé proběhla v gesci nové rady WCWG, která byla zvolena na zasedání minulý rok v Lyonu. Do příštích let byly specifikovány cíle o spolupráci, které se mají v postupných fázích a jednotlivých pracovních skupinách naplňovat.

Setkání Interpol WCWG bylo ukončeno projevem nového předsedy WCWG komise, s všeobecnou domluvou o užší spolupráci pro následující rok, skrze online-meetings a společné tematické organizační konverzace.

Cestovní zpráva předložena dne: 16. 12.2024

Zpracoval: Ing. Ondřej Peč, oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES

Schválil: RNDr. Jindřich Novák, Ph.D., vedoucí oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES